

Asia: VN/31974/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset kommentit kotoutumislakia koskevaan lakiehdotukseen

Lakiesityksessä on kannatettavaa, että kotoutumisen palvelut nähdään valtavirtaistamisen ajatuksella osana muita palveluita. Hyvänä esityksessä on myös, että siinä tavoitellaan ohjauksen ja neuvonnan palveluiden saatavuutta, nopeaa pääsyä palveluihin, kotouttamisen alkuvaihetta ja kokonaisvaltaisuutta. Keskeistä onkin, että henkilöt eivät joutuisi odottamaan eri palveluihin pääsyä esimerkiksi kotouttamiskoulutuksiin ja sieltä taas eteenpäin. Joustavat ja oikea-aikaiset siirtymät tulee taata.

Eri tahojen toimivaan yhteistyöhön sekä asiakkaiden ja opiskelijoiden henkilökohtaistamiseen on varattava riittävät resurssit ja aika.

Henkilön kotoutuminen olisi syytä nähdä prosessina, joka kestää henkilön taustojen ja kokemuksen mukaan eri pituisen ajan. Oppiminen on myös aikaan sidottua. Henkilö, jolla ei ole koulunkäynnistä kokemusta, on luku- ja kirjoitustaidoton tai on tullut kriisi- ja konfliktialueilta, vaatii kotoutuminen enemmän aikaa.

Esityksessä nostetaan uutena ryhmänä työelämän ulkopuolella olevat rahoituksen piiriin. On syytä turvata palvelun tuottajille riittävät resurssit, että uusi ryhmä saadaan palvelujen piiriin. Sinänsä on hyvä asia, että työelämän ulkopuoliset tulevat kotoutumissuunnitelmien piiriin.

Perusmuotoinen tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma (12-22 §)

12 §

Pykälän 12 mukaan on myös syytä huomioida, mikäli lapsen kotihoidon tukea saava henkilö ei osallistuisi kotoutumissuunnitelmaan, ei siitä seuraisi etuuksien menetystä. Kuntien tulisi kehittää toteutukseltaan sellaisia koulutuksia, joihin olisi mahdollista osallistua.

Käytännössä näistä palveluista on mahdoton saada kustannustehokkaita, jos palvelut eivät ole velvoittavia. Kokemuksemme mukaan kotivanhemmille suunnattujen palvelujen haasteena on aina alhainen osanotto. Miten kotivanhemman saisi osallistumaan palveluun? Opetuksen ja lastenhoidon yhdistävät palvelut ovat kalliita, joten korkea osallistumisaste pitäisi jotenkin varmistaa.

Kotoutumiskoulutus (24-25 §) ja omaehtoisen opiskelun tukeminen (26-30 §)

24-25§

Kotouttamiskoulutuksen laadun varmistamisen kannalta on hyvä, että Opetushallitus määrittelee koulutuksen perusteet. Moduulirakenne ja alueen erityispiirteinen huomioiminen ovat keskeisiä. Toimivan peruskielitaidon saavuttaminen on yhteydessä henkilön aikaisempaan kouluhistoriaan. Tärkeää on, että peruskielitaito ehtii kehittyä koulutuksen aikana. Kuntouttavan työtoiminta osana kotoutumiskoulutusta olisi perusteltua pohjautua henkilökohtaiseen suunnitelmaan.

26-30§

Esityksessä on kannatettavaa, että omaehtoisten opintojen loppuun saattaminen voi pidentää kotoutumisaikaa.

Yleiset kommentit kunnan kotoutumishjelmaan (11 §) ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio (23 §)

11 §

Vapaan sivistystyön oppilaitosten roolia tulisi vahvistaa kotoutumisen edistämiseksi kokonaisuutena ja rahoituksen riittävyydestä. On syytä selittää myös maksuttoman vapaan sivistystyön koulutuksen ulottamista niille, joilla ei ole kotoutumissuunnitelmaa ja jotka tarvitsevat luku- ja kirjoitustaidon koulutusta ja perustaitojen vahvistamista. Lisäksi kotoutumisajan ylittäneiden maahanmuuttajien koulutustarpeeseen vastaaminen edellyttää riittävän rahoituksen turvaamista. Lukutaitokoulutuksen sisältöjä ja rahoitusta tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti. Myös lukutaitokoulutuksen rahoitusperusteita tulisi kehittää ja tilastointia tarkentaa.

Eryteisesti kotona lapsia hoitavien vanhempien tavoittaminen ja osallistuminen palveluihin on tärkeää.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten palvelut (3 luku)

-

Kuntaan ohjaaminen (4 luku)

-

Kunnan, hyvinvointialueen ja valtion tehtävät (5-7 luvut)

-

Valtion korvaukset (8 luku)

-

Tiedonsaanti ja tietojärjestelmä (9 luku)

-

Yleiset kommentit muihin lakiehdotuksiin

-

Vaikutusten arviointi ja muut perusteluja koskevat huomiot

-

Malmivirta Tarja
Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia